

41 4166/82

4778

Nagyméltóságú
Méltóságos
Nagyságos

Dr. Szadecky István Sándor

egyetemi tanár úrnak

Az idén lesz 80 éve annak, hogy a Gondviselés Bem József tábornokot, Ostrolenka hőst, az ország válságos helyzetében sodorta hazánkba, aki tüneményes téli hadjáratokban a teljesen elveszett Erdélyt és Bánságot, honnan a fellázított szászok és oláhok az ugymond betolakodott magyarságot kiüzni és kiirtani akarták, páratlan hősiességgel rövidesen felszabadította.

Igy vált BEM JÓZSEF az erdélyi és bánsági magyarság védőangyalává, aki véreink százezreit mentette meg a végpusztulástól.

A hálás utókor Bem József honvéd altábornagy nagy szolgálatainak és elévülhetetlen érdemeinek elismerésül M.Vásárhelyt ércszobrot állíttatott fel, mely 38 évig állott a székesföld fővárosának főterén a magyarság intőpéldájául.

1918. évben az Erdélyben uralomra jutott oláhok a hős nemes alakját ábrázoló ércszobor nyakára kötelet fonva, azt ökrök segítségével barbár módon porba döntötték.

Az országos Bem bizottság és a magyar-lengyel Egyesület elhatározta miszerint akciót indítanak aziránt, hogy a ledöntött szobor pótlásául Bem Józsefnek Magyarország szívében a székesfővárosban szobor állíttassék fel. Szózatunkat a közvélemény legnagyobb lelkesedéssel fogadta és a Miniszterelnök úr folyó évi 132 számú leiratával felhívta bizottságunkat arra, hogy a szobor megalkotására szükséges összeget társadalmi úton szerezzék meg.

Tisztelettel arra kérjük, ^{Nagyméltóságodat} ^{Méltóságodat} ^{Nagyságodat}, hogy becses adományát a hős szobrára bianco póstatakarékpénztári befizető lappal *9333 számú folyószámlánkra átutalni kegyeskedjék.

Az eredeti gyűjtőívet a szobor talapzatánál fogjuk elhelyezni.

A Lengyel kormány Bem József hamvait a ^{fölvő} évben Aleppoból hazaszállítja szülővárosába Tarnowba, hol számukra diszes mausoleumot építettek.

Reméljük, hogy ezzel egyidejűleg a magyar nemzet is azon helyzetben lesz, miszerint a felejthetetlen hős hadvezér szobra a magyar hazafias társadalom filléreiből a székesfővárosban hű kísérelje és a hős elévülhetetlen érdemeit lelkesen dicsőítő Petőfi Sándor szomszédságában megalkotható és leleplezhető lesz.

Fogadja ^{Nagyméltóságod} ^{Méltóságod} ^{Nagyságod} őszinte tiszteletünk és hazafias üdvözlésünk kifejezését.

Budapest, 1928. évi május hó 1-én.

Bor Balás György
tábornokszernagy

Budapest Székesfőváros Polgármestere 1928. évi június hó 22-én.

János

IRÁNY
KÖNYVTÁRA

LEGFELSŐBB VÉDNÖKÖK

Vitéz nagybányai HORTHY MIKLÓS Ő Főméltósága
Magyarország Kormányzója.

vitéz JÓZSEF KIR. HERCEG Ő Fensége
tábornagy.

FŐVÉDNÖKÖK

BUD JÁNOS DR.	BETHLEN ISTVÁN GRÓF miniszterelnök	MÁYER JÁNOS
CSÁKY KÁROLY GRÓF	ZSITVAY TIBOR DR. a képviselőház elnöke	PESTHY PÁL DR.
HERRMANN MIKSA	WLASSICS GYULA BÁRÓ a felsőház elnöke	SCITOVSZKY BÉLA DR.
KLEBELSBERG KUNÓ GRÓF	VASS JÓZSEF DR. miniszter	VALKÓ LAJOS DR.
miniszterek	vitéz bulcsi JANKY KOCSARD lovassági tábornok a m. kir. honvédség főparancsnoka	miniszterek

VÉDNÖKÖK

Abele Ferenc báró	Bethlen Pál gróf	Erődi-Harrach Tihamér dr.
Agorasztó Tivadar dr.	Bezzegh-Huszágh Miklós dr.	Éry Márton dr.
Aigner Károly dr.	Blaha Sándor	Eszterházy Móric gróf
Alexander Imre	Bottlik István báró	Eszterházy Pál herceg
Álgya Pap Sándor	Bódy Zoltán	Farkas Béla
Almássy Imre gróf	Bónis Aladár	Farkas Elemér
Almásy László	Buzáth János dr.	Farkas Mátyás
Almásy Sándor	Cech József	Fáy István
Andrássy Géza gróf	Cziráky Antal gróf	fáji Fáy István
Angyán Béla	Cziráky József gróf	Fejér Ottó dr.
Apponyi Albert gróf	Csajthay Ferenc	Ferjentsik Ottó
Balás György báró	Csanády Frigyes	Festetich Pál gróf
Balku Gyula	Csánky Dezső dr.	Fináczy Ervin dr.
Ballagi Aladár dr.	Csekonics Iván gróf	Fischer Béla
Baranyai András	Csergő Károly dr.	Fischer Ferenc dr.
Barla-Szabó József dr.	Csécsi Nagy Imre	Fleissig Sándor
Baross József dr.	Csontos Imre	Fluck Béla
Bartha Lajos	Daimel Sándor dr.	Folkusházy Lajos
Battyhány Lajos gróf	Darányi Kálmán dr.	Fráter Jenő
Battyhány László herceg	Dáni Balázs	Frater László
Battyhány Pál gróf	Degré Miklós dr.	Gaál Gaszton
Battyhány Tivadar gróf	Dehmál Károly	Gerbert Károly
Bárczy István dr.	Demény Károly	Gömbös Gyula
Bátorffy Vilmos	Domony Móric dr.	Graefl Jenő
Becsey Antal	Dömötör Mihály	Grieger Miklós dr.
Belitska Sándor	Eber Antal	Guillaume Árpád
Benedek Sándor	Edelsheim Gyulai Lipót gróf	Gyomlay Gyula dr.
Beöthy László	Éliássy Sándor dr.	Hadházy Zsigmond
Berky Gyula dr.	Éöttevényi Olivér	Hadik János gróf
Berzevicy Albert	Erekly Károly	Halasy József
Bernáth Aladár	Erney Károly	Hauer Lipót báró

Havranek József dr.	Máday Gyula dr.	Skerlez Iván báró
Hazai Samu báró	vitéz Mátyás Sándor	Soldos Béla dr.
Hedry Lőrinc	Megyery István dr.	Somogyi Szilveszter
Hedry Ödön	Meskó Zoltán	Somssich László gróf
Hegedüs Lóránt	Metzler Jenő	Somssich Miklós gróf
Hegymegi-Kiss Pál	Michalowski Zsigmond	Soós István
Hellebront Antal	Mikecz István	Sóos Károly
Hodobay Sándor dr.	Milotay István	Streicher Andor
Horthy István	Mikszáth Kálmán dr.	Sümegei Vilmos
Huszár Aladár dr.	Moser Ernő	F. Szabó Géza
Huszár Károly	Nagy Emil dr.	Szabó Móric dr.
Horváth Kálmán dr.	Naményi Koncz Viktor	Szabó Sándor dr.
Horváth Lajos dr.	Nendtvich Andor	Szabóky Alajos dr.
Horváth Lipót dr.	Németh Károly dr.	Szabovlyevics Dusán
Hubay Jenő dr.	Németh Ödön dr.	Szakács Andor
Hutyra Ferenc dr.	Nuber Sándor dr.	Dr. Szalay Gábor báró
Illés József dr.	Nyáry Albert báró dr.	Szalay Kálmán
Illyefalvi Géza dr.	Okolicsányi Imre dr.	Szalender Albert
Isaák Gyula	Órffy Imre dr.	Szapáry Lajos gróf
Jancsó Benedek	Pakots József	Szarvassy Imre dr.
Jankovich-Bésán E. gróf	Palkovich László	<u>Szádecky Kardos Lajos dr.</u>
Jankó Ágoston	Papp József dr.	Szász Béla dr.
Juhász Andor	Pákozdy János	Szász Károly
Karafiáth Jenő dr.	Pekár Gyula dr.	Szent-Imrey Pál
Kary Béla	Perényi Zsigmond báró	Széchenyi Bertalan gróf
Kállay Miklós dr.	K. Pethes László	Széchenyi Emil gróf
Kállay Tibor	Petry Pál dr.	Széchenyi Viktor gróf
Kállay Ubul	Péchy László	Széll József
Kállnoki Bedő Sándor	Pintér Jenő dr.	Szévárd Oszkár
Károlyi Imre gróf	Piret-Bihain Jenő báró	Szijj Bálint
vitéz Kárpáthy Kamiló	Platthy György dr.	Szilágyi Lajos
Kertész K. Róbert	Pompéry Elemér	Szily Kálmán dr.
Khuen-Héderváry Sándor gróf	Popovics Sándor dr.	Szurmay Sándor báró
Király Aladár	Preszly Elemér dr.	Tallián Andor
balásfalvi Kiss Ferenc	Prónay György báró	Tallián Zsigmond
Komoróczy Iván	Puky Endre dr.	Tamássy Árpád
Korányi Frigyes báró	Purgly Emil	Tatics Árpád
Kornis Gyula	Putnoky Móric	Tarányi Ferenc dr.
Koszó István dr.	vitéz Rajcs Károly	Tarnay Ivor
Kovács Aladár	Rakovszky Iván	Teleki Tibor gróf
Kovacsics Dezső dr.	Rapaich Rudolf	Teleszky János dr.
Kozma Miklós	Ráday Gedeon gróf	Thurner Mihály dr.
Kozma Jenő dr.	Rákóczi István	Tormay Cecil
Körmendy-Ékes Károly	Ráth Zsigmond	Thótt Gábor
Köveskúti Jenő dr.	Reisz Frigyes dr.	Tóth Károly dr.
vitéz Kubinyi Gyula	Récsey József	Ugron Gábor
Kuncz Jenő dr.	vitéz Révfy Kálmán	Ujfalussy Gábor
vitéz László Miklós	Ripka Ferenc dr.	Urmánczy Nándor
Lengyel Zsolt dr.	Röder Vilmos	Vargha Gyula dr.
Légrády Ottó dr.	Rubinek István dr.	Váry Albert
Lieber Endre	Samarjay Lajos	vitéz Végh Kálmán dr.
Lónyay Elemér herceg	Sándor Pál	Vértessy Sándor dr.
Ludvig György	Sárkány Jenő	Vogt Waldemar
Lukasich Géza báró	Sárközy György	Vojnich Ferenc dr.
Madarassy-Beck Marcel báró	Schandl Károly dr.	Weisz Fülöp
Madarassy Gábor	Schay Viktor	Wimmersperg Frigyes báró
Magos György dr.	Scitovszky Tibor dr.	Wolff Károly dr.
Magyar Károly	Sebess Dénes	Wolff Lajos
Magyary Zoltán dr.	vitéz Simon Elemér dr.	Zavaros Aladár
Marcali Henrik	vitéz Sipos Árpád	Zimay Károly dr.
Marffy Mantuano Rezső dr.	Sipőcz Jenő dr.	Zsóry György

MAGYAR ORSZÁGOS BEM-BIZOTTSÁG

DISZELNÖKÖK

BETHLEN ISTVÁN GRÓF miniszterelnök CSÁKY KÁROLY GRÓF honvédelmi miniszter

ELNÖK

BALÁS GYÖRGY BÁRÓ ny. táborszernagy

TÁRSELNÖKÖK

Csekonics Iván gróf
megh. miniszter

Sipőcz Jenő dr.
polgármester

Mikszáth Kálmán dr.
főispán (Miskolc)

Perényi Zsigmond báró
országgyűlési képviselő

Balku Gyula
főispán (Baja)

Széll József dr.
főispán (Szikszó)

Preszly Elemér dr.
főispán

Hedry Lőrinc
főispán (Eger)

Soldos Béla dr.
főispán (Miskolc)

TISZTELETBELI ELNÖKÖK

Belitska Sándor
varsói követ megh. miniszter

Vassif Bey
török követ megh. miniszter

vitéz Kubinyi Gyula
altábornagy v. dandárparancsnok

Khuen Héderváry Sándor gróf
megh. miniszter

vitéz Kárpáthy Kamilló
altábornagy v. dandárparancsnok

vitéz Révfy Kálmán
altábornagy v. dandárparancsnok

Michalowszki Zsigmond
lengyel követ megh. miniszter

Rákosi Jenő
író

ALELNÖKÖK

Agorasztó Tivadar dr. alispán

Nyáry Albert báró

Trák Géza polgármester

Ágota Árpád tábornok

vitéz Sipos Árpád tábornok

Szaboljevics Dusán (Baja)

Kaciány Géza dr. ny. min. tan.

Solárc Hugó tábornok

Zsóry György

Kiss Ferenc tábornok

Okolicsányi József alispán

Hodobay Sándor dr. (Miskolc)

Modly Zoltán tábornok

Ábrahám Dezső

Szentimrey Pál (Szikszó)

ELŐADÓK ÉS TITKÁROK

Godziemba Dambski Pál gróf

Pogány Sándor Gabor

Tomcsányi János

BIZOTTSÁGI TAGOK

Aggházi Camillo

Holló Károly

Marik Pál dr.

Ajtay József dr.

Jász Géza

Margittay Szaniszló dr.

Baranszky Gyula dr.

Köllő Ignác

Milotay István

Bartel János dr.

Koncz János dr.

Morvay Győző dr.

Beöthy László

Kozma Miklós

Nagy Márk

Bodor Aladár

Kovács Karap Ernő dr.

Okolicsányi László

Csajthay Ferenc

Köveskuty Jenő dr.

Pakots József

Dettre László dr.

Krepuska Gyula

Purébl Győző dr.

Dessewffy István dr.

Kuszkó István

Pintér Jenő dr.

Erdélyi Lóránt dr.

Laurisin Lajos

Sikolya János

Festetich Pál gróf

Lóky Béla dr.

Sümeghi Vilmos

Garamszeghy Sándor

Légrády Ottó

Szádecky Kardos Lajos dr.

Gömöry Laiml László dr.

Lenkey Gusztáv

Urmánczy Nándor

Hegymegi Kiss Pál

Liber Endre

Veress Endre

Hindy Zoltán dr.

Vészi József

TISZTELETBELI TAGOK

Abdul Latif, Gróf Bem Wladimir de Cosban, vitéz Béldi Alajos, Bobrik Arnó,

T. Piskor, M. Dabrowski, Cichanowiecki, Divéky Adorján dr., Jan Grzywinski,

Dr. Bauprée, dr. Krypelewski, Przedzrymirski Emil, Radziwil Sándor herceg

FŐISKOLAI BIZOTTSÁG

Ajtai Gábor dr.

Gulyás Béla

Nagy Sándor

vitéz Balázs Dániel dr.

Hédervári Kont Miklós

Pető Mózes dr.

vitéz Bánsághy György dr.

Hergloz Jenő dr.

Tomecz István

Bornemissza Géza

Komlóssy István dr.

Tóth Lajos

Godziemba Dambski Pál gróf

Kósa István, Defhe

Uznanski Szaniszló

Fischer Béla

Nádas Jenő, Mefhosz

Végh Jenő

Garami Jenő

Worischek Ernő

Latta Budapest

MS 4166/83

Budapest, 1929. február hó 2. -án.

Igen Tisztelt Professor Ur !

Minden esetre nagy bátoreágra vall az, hogy ha valaki, aki katonai hadműveletek tekintetében teljesen laikus, nyilvános helyen hadműveletek objektív elbírálásánál katonai szaktekintéllyel szembeállni igyekszik. De ha az illető a történelem nyilvános profeszora, akkor nem lehet e mellett szó nélkül elhaladni s azt mondani: az ipsevel nem állok szóba, mivel feltehető az, hogy profeszori nimbuszal tévtanokat hirdet s a fiatalság közt, melynek, ha valaha ma van leginkább szüksége arra, hogy megtanulja azt, hogy miképpen kell a hazát szeretni és szolgálni, a valódi hadi eredményekkel ellentétes fogalmakat terjeszt. Ezt cselekszi az, aki "nagyszerű visszavonulásról" beszél Görgey Arthurral kapcsolatban. Bárminő katonai visszavonulásról kizárólagosan érdektelen katonai szakközegéből álló haditörvényszék van hivatva bírálatot mondani és ítéletet hozni. A világháború elején egyetlen egy vidéki határváros kiürítésének megvizsgálására kirendeltetvén, mint a bizottság elnöke a kardcsapás nélkül való visszavonulás miatt legszigorabb azonnali haditörvényszéki vizsgálatot követeltem! Kellő készségű reátermett történetírók mondhatnak véleményt, de ennek elfogadása előtt jól kell nézni a forrást és megvizsgálni az érvényesülő befolyásokat. Tudom, hogy idegen s különösen ellenséges források téves fogalmakat terjesztettek, hogy ezáltal ellenfeleink tehetetlenségét kendőzzék és dicsőségüket fokozzák, vagy kárhoztatandó cselekvésüket el ne gáncsolják; de ebben őket itthon követni nem szabad, hanem a dolgokat valódiságukban örökre igaz törvények szerint kell elbírálni.

Csakis ez késztet arra, hogy fáradságot nem kimélve, teljes határozottsággal - mint meg nem vitatható katonai szakvéleményt - a következőket összögezzem :

1./ A felsődunai hadtestnek Görgey Arthur vezérlete alatt való visszavonulása a Lajtától Buda-Pestig /210 km. 20 nap/, anélkül, hogy a vezér a harcot kereste volna; anélkül, hogy az országba betörő ellenségnek egyetlen egyszer is igyekezett volna komoly ellenállással a lehető legnagyobb kárt okozni s hódító előnyomulásában megakadályozni, a vezérrel szemben

főberjáró katonai büncselekmény ismérveit állapítja meg.

A vezér ezzel azonkívül lehetővé tette ill. előidézte Percel el-
szigetelt megveretését Mornál; a fővárosoknak az ellenség által sem re-
mélt kardcsapás nélkül való átengedésével általános csüggedést okozott s
a haderőbe vetett bizalmat kiirtotta. A visszavonulás által a legjobb had-
testet demoralizálta és fizikai erejét tetemesen csökkentette. Fokozta a
30 éves tábornok bűnét még az, hogy a kormány ill. Kossuth határozott u-
tasításainak és parancsainak ellenszegült.

2./ A visszavonulás folytatása Pestről Vácon át, egy a Debrecenbe
menekülő kormány utasításával s a Magyarországon fennállott katonai - po-
litikai helyzettel szöges ellentétben álló, téves, a stratégia elveibe üt-
köző, Görgey által kierőszakolt haditanácsi határozat álarca alatt a váci
Bárheát pártütő szellemű proklamációja után megkezdetvén, a vezér ezen ha-
tározatot sem hajtotta végre, hanem a visszavonulást - az ellenséggel min-
den összeütközést kerülve - minden kényszerítő ok nélkül és teljesen célt-
talanul a bányavárosokba fogatosította. A hadügyminiszternek Selmechá-
nyán vett, a helyzetnek megfelelő teljesen indokolt és határozott paran-
csát: hogy seregét a legrövidebb úton Kassára vezesse, Görgey nem teljesi-
tette, hanem a sereget teljesen céltalanul Rózsahegyen át a Szepességbe s
innen Eperjessre vezette. A Lajtától a Tarczáig minden kényszerítő ok nél-
kül 56 nap alatt 600 km-t hátrált. Mi sem demoralizálja a sereget inkább
mint a szakadatlan visszavonulás és mi sem emeli annak erkölcsi erejét
jobban, mint a vitéz, bátor, küzdelem és a legcsekélyebb siker is. A vissza-
vonulás módszere az ellenséggel való találkozás iszonya jellegével bírván a
hadicikkbe ütköző, a parancsnak való ellenszegülés által fokozott, sa-
lyos elbírálás alá eső cselekmény kritériumát meríti ki. Csakis a vissz-
vonulásnak eme módszere bátoríthatta fel Windischgrätzet arra, hogy Ró-
zsahegyen Görgeynek hadikövet útján azon mindkettőjükre nézve megalázó a-
jánlatot tegye, hogy seregét vezesse át hozzá, minek ellenében neki egész
életére gondtalan életet biztosít; mire Görgey válaszul váci proklamációjá-
nak egy példánvát küldötte meg az ellenséges fővezérnek.

Ezen szinte példanélküli visszavonulásnak eredménye nem volt egyéb,
mint az erkölcsi tényezőnek a lefokozása és a fizikai erőnek 30000 ember

ról 15000-re vagyis 50 %-ra való csökkentése.

3./ Eperjesen ok nélkül vesztegelvén, Görgey meggyújtotta Klapkának ama tervét, hogy Schlick hadtestét egyesült erővel összezuzzák s lehetővé tette annak csatlakozását az osztrák főerőkhöz. Ezen súlyos mulasztás is haditörvényszéki beavatkozást igényelt volna és szintén megállapítja az ellenséggel való összeütközés kerülését, ami annak lehetett a következménye, hogy a tiszteknek egy része már Schwechatnál kijelentette, miszerint nem akarnak volt osztrák bajtársaik ellen harcolni.

4./ Schlick elmenekülése után Kassára érkezve, Görgey a kinevezett fővezérének Dembinskinek az összes erők összpontosítását célzó parancsát sem akarta teljesíteni, irván neki a köteles tisztelet mellőzésével: "Figyelmeztetem önt Kassa és Eperjes fontosságára, mivel ezek biztosítják az összeköttetést Galiciával" stb. Egy a tényleges katonai-politikai helyzettel szemben stratégiai szempontból képtelen és nevetséges figyelmeztetés. Mire gondolhatott a galíciai összeköttetés biztosításával? Nem esoda, hogy igen sokan rosszhiszemiséget, dolus malust tétéleztek fel s azt következtették magatartásából, hogy már akkor a fegyverletétel gondolatával foglalkozott.

5./ Görgey azután Dembinski és utódjával Vetterrel szemben is nyíltan fellázadt, ami szintén hozzájárult a kápolnai kudarchoz és a kormány által dorgálásban részesült. Vetter súlyos megbetegedése után elérte törekvéseinek célját s mint helyettes fővezér Klapka tanácsát követvén a sereget lassan előtt összpontosította, de fogalma sem volt arról, hogy itt április 6.-án döntő csatát kell megvívnia, minélfogva a csata a felsődnai hadtest távollétének fogva s mert a II. hadtest a fővezér távolléte miatt nem kapott parancsot délután 3 órakor már igen rosszul állott. A kötelességet mulasztó fővezér csak ekkor véletlenül értesült egyik lovásza révén Kátán, hal gondtalanul mulatott a csatáról. Lelkiismereti furdalástól gyötörve dicséretes gyorsasággal jelent meg a csatatéren s a II. hadtestet harchoz rendelt. jelenlétével győzelemre fordította a magyar fegyvereket.

Ez volt legkimagaslóbb ténykedése.

Budavár visszafoglalása a magyar fegyverek dicső ténye, de a fővezérnek fontosabb feladata lett volna Magyarországnak a kedvező fordulat után az ellenségtől való megtisztítása; valamint Bem József is csak akkor vetette

tekintetét Gyulafehérvár felé, midőn Erdély vérral áztatott földjét az osztrák-csosz haderőktől végleg megtisztította.

*

Ha valaki hivatást érez magában arra, hogy hadműveleteket és hadieseményeket elbiráljon tartsa szemelőtt azt, hogy hadműveletek helyes elbírálására a haditudományokba való mély behatolás nélkülözhetetlen. Elsősorban szükséges erre Clausewitz korszakalkotó hátrahagyott nyolc könyvének alapos tanulmányozása, de annak megértéséhez nélkülözhetetlen az általa fellemlített eseményeknek - csaták és hadjáratoknak - való alapos analízise. Nélkülözhetetlen továbbá a katonai - földrajzi és közlekedési helyzetnek, nemkülönben az összes harceszközöknek első sorban az összes fegyvereknek - tűz és szál fegyvereknek - fizikai és erkölcsi hatóképességének az alapos ismerete. De nélkülözhetetlen az erkölcsi tényezők és a pszichológiai erők háboruban való érvényesülésének a beható ismerete is. Hogy pedig ma is miképpen kell megakadályozni azt, hogy az ellenség lábát a haza szent földjére betegye behatóan tanulmányozni kell József kir. hg. tábornagy könyveit és hogy miképpen kell őket lábbal megverni a haza földjéről kiűzni Bem József hadjáratait; de semmiestre sem Görgeyét.

Hazafias üdvözléssel

B. Balás György
ny. tábornagy

ikt. szám

MJ 4166/84

Budapest 1929 február 8-án

Uram! Tisztelt Uram!

Folyó hó 3-án kelt l. levelét, melyben a Bern Bizottság²⁵ Bolpali Kitérését bejelentési szines váltomó kérésre véve, kénytelen vagyok megállapítani, hogy tanácsunk azonnali állítása, miszerint ehözti túrelmessejésem miatt több Kitérés kérésére nem helyt álló, mert ilyen vagy csak hasonló irrodoktatással eddig egyetlen egy Kitérés sem történt.

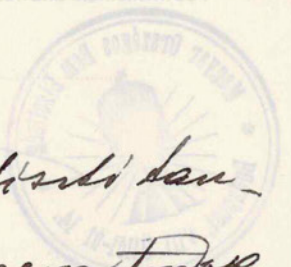
Ehözti túrelmessejésem mellett semmi sem bizonyosabb, mint a most inlésem megengedett felvételalások, amelyekre tekintettel semmi okok sem vald szavak és megpihangyolabát nem velyélték. Ezt pedig tanácsunk ott állottan, objektív katonai szakértelményemnek illetéktelen megplánálásával és provokálta a nem fedő sülyes ellenségeskedést is.

Ezért azt tehát ne keresse az ehözben vagy másben, hanem tulajdonára kizárólag saját eszéjének és idegességének.

E kindor esetbe furcsa kíváncsóság az, hogy illetéktelen megplánálásával szemben véleményemet, amelyet valaki nem velt képes megérintni, felem ne tartsem.

Az 1848/49 Kitérési hadjáratra vonatkozó szakértelményemről hó 2-án kelt levelemben leírójtem pe tekintetben szentivel vitába nem bocsátok. Hogy katonai iskolákban ez a hadjáratal a tanács ur felfogása szerint tanítanak arról - habár 13 éjjeltem onttak katonai iskolákban és 10 éjjeltem onttam a

2

mag. honvédségi Intézkedésre Alkalmazva, a felsőbb ei törvényszék által
folyamatos tanács ill. parancsokkal helyettes - nem tudok.

De azt tudom hogy hadidolgakkal rálélt véleményem a honvéd-
törvények végrehajtásában el volt képezve, mert az 1866-ik évi orvosi -
szakra halottakkal való kényvelmet a honvédtörvények végrehajtásában
lehet érvényesíteni kívántam. Azt is tudom, hogy az 1848/49
évi évi jogelleneségi harcokban Kálmánai történetet a törvények
végrehajtásában egyik volt tanácsosként meg, de az is
megállapításai is megvannak ellentétben vannak tanács
adással való felfüggesztéssel.

Folytatásul hogy Bem tábornok nem vonható felelősségre, de
amennyiben az nem célul szolgál, a végzet, a végzetekkel
lehet simantasi törvényekkel feltakarom.

Bem tábornok egyéniségének parádés megítélésére magam
főosztályra való állítására azonban munkahelyemmel
szükséges, működésének mindketten Dali Körtársainak
működésével való beható, tudományos összehasonlítás.

Harajcsárival

Bem tábornok György
tábornok
chik

Bp. 1929 február 13.

Mellőzött ir.

A delegálásról való mese éppen úgy nem felel meg a valóságnak mint a „több Pilepés”. De az sem bizonyos nem vettem részt hadjárataiban ha már annyira izgéltak nálam a nemleges kérdések.

Az a delegálásról való mesét tekintve az sem az Örményi Deán Biróval megalakulását sem annak részvételét nem ismeri, mert ez meggyőző lehetne volna a mese hitelességéről!

Hadmivészetből a vitát lezártam. A katonai szolgálat elvilegi és gyakorlati oldalával nincs módomban palatit felvilágosítani, aki ezt semmi képpen nem ismeri, de csak kell mondanom a katonának egyike család lapra foglalt nyilatkozatára is meggyőzőm is, hogy sem ő, sem a Holke, sem Deon, sem Hindenburg, De meg Conrad is Poliovek sem tanultak és sajátítottak el a hadmivészetet saját háborúikban, hanem azt ~~de~~ megcsozoleg szünet magukban s háborúikban veteránok lehetőségekkel szerencsésen és dicsőségesen ill. szerencsétlenül is dicsőségesen alkalmastak. Aki háborúra van hogy felkészüljön, az mindenesetre lekössék. Igén más lapra tartozik a harc technika.

Mag. 4066/85.

ja. » Ismerem a város hadművészet - a hadmű-
veledek tanácsal - ismerem a városi rend szabályait.

Aláírott alkalmamában a Gemiss-nak nem
nyílik alkalma ez irányban cselekedni, vagy
csak igen ritkán és korlátozott körben.

H. de melléklettel

Harcias udvolettel

B. B. Alás Gyoran
Láborcsay
ch. 106

[86.-os mainterentés]

MV 4166/84

N y i l a t k o z a t.

Az Országos Bembizottság legutóbb is legszűkebb csalá-
di körben ülést tartott, amelyen Balás György elnök urnak bizalmat
szavazott. Természetes, mert olyanok nem kaptak meghívót, akik eh-
hez az intim környezethez nem tartoznak. Értesülésem szerint az ü-
lésen egy megjegyzés hangzott el, hogy én lettem volna kezdeménye-
zője és adatnyújtója a Marik-féle Balás György báró ellen beadott
panasznak, amely a Táborszernagy ur Bem bizottsági elnöki működé-
sét teszi bírálat tárgyává. Ez ellen a tendenciozus beállítás el-
len a leghatározottabban tiltakozom. Nem azért mert a panasszal
nem értenék egyet: annak minden szavát a magamévá teszem. Hanem ki
kell jelentenem azt, hogy Marik miniszteri tanácsos urat soha nem
inspiráltam, neki egyetlen adatot beadványához nem szolgáltattam.
Nem voltam és nem vagyok a harcok embere, mindig a legloyálisabban
a békés megoldások lehetőségét keresem. Ha én panaszt akartam vol-
na emelni, az elnök ur működése ellen, azt a saját nevemben tettem
volna meg, mert nem szokásom más hátamögé állani. A panasz alatt
ebben az esetben éppen úgy ott lett volna az aláírásom mint a Báró
Balás Györgyé ott volt, amikor egy hírlapi nyilatkozatban desavuált,
amit nem az ő iránt való figyelemből vágtam zsebre, s amikor felje-
lentett az általunk kezdeményezett Bem szoborra való gyűjtés miatt.
Feljelentésére a rendőrség 20 pengőben marasztalt el, de az itéle-
tet felfüggesztette. Ezért kár volt a feljelentésre annyi energiát
pazarolni.

Dr. Nyáry Albert báró.

1929 jún. hó (11.)

M. 4166/88

Méltóságos

báró Nyáry Albert urnak,

B u d a p e s t.

Népszínház-u. 47.

Kedves Barátom!

Legnagyobb meglepetéssel értesültem Tőled a mai napon arról, hogy Kacián Géza ur a Magyar Országos Bem Bizottságnak f.hó 5-én tartott ülésén felszólalásában velem kapcsolatban azon három rendbeli kijelentést tette, hogy:

1./ Budapest polgármesteréhez báró Balás György Öexcellenciájának, mint a Magyar Országos Bem Bizottság elnökének szabálytalan elnöki ügykezelése ellen tett panaszom megtételében kijelentésem szerint Te ugrattál volna be,

2./ hogy panaszomhoz az adatokat ugyancsak kijelentésem szerint Te szolgáltatád volna és végül

3./ hogy azt a kijelentést is tettem volna, hogy megbántam a báró Balás elnök ur ellen beadott panaszomat.

Kacián Géza urnak ezen háromrendbeli kijelentését sajnálatos tévedésnek kell minősítenem.

A helyes tényállás a következő:

ad 1./ Kacián Géza ur az iránt intézett hozzám kérdést - felmutatva egy papirlapot mely bizonyos kérdéseket tartalmazott és a Bem Bizottság tagjaihoz volt általam intézve, - "tudomással birsz-e Te ezen körlevél elküldéséről", minthogy a körlevél, véleménye szerint Miklósi F. ur papírjain és szerzőségével készült.

Válaszom az volt, hogy: természetesen, csak nem képzeli, hogy ilyesmit az elnök tudta nélkül engedném meg magamnak. Addig nem is nyultam azokhoz mielőtt kérdésekre, nincs e kifogásod, hogy a körkérdéseket megírjam, aláírással ellássam, ki nem jelentetted, hogy semmi kifogásod ellene.

Olyan kérdés, hogy nem Te ugrattál-e be engem a panasz megírásába, egyáltalán fel sem vetődött, ilyet Kaciány ur egyáltalán nem intézett hozzám. Akit ő beugratással gyanúsított, az nem Te voltál, hanem Miklósi F. Leó ur. Mely gyanúsításra én nyomban megjegyeztem, hogy engem sem ő, sem más be nem ugrathat, mert én a magam lábán járó ember vagyok.

Ad 2./ Miután rólad csak a körkérdéseket illetőleg esett kérdés, nem is állott módomban olyan kijelentést tennem, hogy a panaszbeadványomhoz Te szolgáltatád volna az adatokat.

Ilyen kérdést Kacián ur nem intézett hozzám, ilyenre tehát választ sem adhattam, de ha válaszoltam volna is, ilyen kérdésre valótlant semmiesetre sem mondtam volna.

Mert hiszen panaszom megtételéhez saját esetem valamint Bodor tagtársam és még néhány ur esetén kívül semmiféle különös adatra szükségem sem volt. Semmi sem bizonyítja ezt eklatánsabban annál, mint hogy panaszbeadványom meg volt már írva és be volt nyújtva, amikor a Bem Bizottság tagjaihoz intézett körkérdéseket aláírással el látva póstára adattam.

Ad 3./ Csak tévedésnek minősíthetem Kacián ur ezen kijelentését is, mintha azt mondtam volna, hogy megbántam, hogy báró Balás Öexcellenciája ellen a panaszt megtettem. Ilyen kijelentésre semmi okom nem volt, mert a tények, amik miatt panaszt emeltem, változatlanul fennállanak.

Az tény semmi okom sincs rá, hogy be ne valljam, hogy igenis kijelentettem: báró Balás Öexcellenciáját kitünő és minden tiszteletreméltó hazafinak tartom és nagyra becsülöm.

Ez a tény azonban semmi összefüggésben sincs az ő önkényes elnöki ténykedéseivel.

Fogadd őszinte igaz tiszteletem nyilvánítását mellyel maradtam

tisztelő hived:

Dr. Marik Pál.

Budapest, 1929. június 11.

MV 4166/89

Feladó neve és lakása :

LEVELEZŐ-LAP

a helyi forgalom számára.

MAFTEL
JÓZSEF AKADÉMIA
KÖNYVTÁRA

Méltóságos.....

dr. Szadeczky-Kardos Lajos.....

ny. egyetemi tanár
urnak.....

Budapest

↙ Báthory utca 24.

M. kir. állami nyomda, Budapest, 1930.

Távolsági vagy külfölddel való forgalomban a feltüntetett értéket a mindenkori díjszabásnak megfelelően postabélyeggel ki kell egészíteni.

Si Dieu veut punir l'homme, Il lui ôte l'esprit.
Mais cela ne donne à personne le droit de s'ar-
roger une offense absurde et d'abuser de la poste
royale.

par y. d. d. d.

"Don or 74" (!) ny es

co post:

Rustica natura tenet sua jura!

et cetera: omnia etc!

8/1930 g 12

Bem apé szobra és Rothermere lord.

Báró Balás György tábornaszernagy az Országos Bem Bizottság elnöke nagylelkű lordunk figyelmét hozzá intézett levélben felhívta az oláhok ama vandál cselekedetére, mely szerint Bem József világhírű hősnek a magyar hazafias társadalom áldozatkészségéből 1880 évben Marosvásárhelyen leleplezett ércszobrát 1918.-ban ökrök segítségével porba döntötték. Rothermere lord báró Balás Györgynek irt alábbi válaszában fejezte ki véleményét a felháborító eseményről:

Kedves báró Balás !

"Köszönetet kívánok mondani a Bem József című könyvéért, melyet ön nekem dedikált. Ezzel méltóan rója le adóját az ön nemzeti Bem bizottsága egy méltó ügyért.

A vandalizmus, melynek áldozatául esett a gyönyörű 1880-as Bem szobor, valamennyi civilizált nemzet felháborodását fogja kiváltani. Az intoleranciának ilyen rövidlátó politikája végeredményében az elnyomottak javát ~~szolgálgat~~ szolgálja.

Minden ledöntött műemlék az egész világ figyelmét a trianoni szerződésben elkövetett monstruozus igazságtalanságra reá kell hogy irányítsa.

Az a nemzet, mely egy igazságtalan békeszerződés protekciója alatt ily barbár cselekedetekre lealacsonyítja magát a többi nemzetek részéről megvetést érdemel, de nem elnézést és támogatást.

A hős emlékére Budapesten emelendő műemléknek symbolizálnia kell az elnyomók alól való felszabadítást. Miként Bem altábornagy a múltban Erdélyt az elnyomóktól felszabadította. Legyen ezen márvány a világ előtt ugyanazon eszmének a symboluma.

Biztosítom Önt és e nemzeti mozgalom támogatóit szivből fakadó sympátiámról.."

Az Ön igazi tisztelője

Rothermere .

1880-1881. évi Bem József emlékművet

Ms 4166/90

Handwritten text in cursive script, possibly a list or notes, including phrases like "Pilsnacker", "west", and "Pan-y-e".

M. V. 4166/94

Nagyméltóságú Miniszter Ur! Kegyelmes Uram.

Excellenciád vezetésével a Magyar Nemzeti Múzeum a Bem szobor-bizottságot létesítette, s a szobor akciót kezdeményező Magyar-Lengyel Egyesület gyűjtési kérését máig sem intézte el. Az engedélyt adott gyűjtésre az egyesület másik bizottságának a Bem hánvai fogadtatásának előkészítésére kiküldött Magyar-Lengyel Bizottságának a Bem hánvai fogadtatásának előkészítésére kiküldött Magyar-Lengyel Bizottságának, helyesebben országos Bem Bizottság helyesebben mondva a nevében jelentkezett báró Balás György ur Excellenciájának.

Tekintettel arra, hogy Balás Excellenciája egyéni akciót mentesek a társadalmi testületekben és mozgalmakban megszokott formáktól, melyek előfeltételei egy olyan mozgalomra, mint amilyen a Bem-szobor-akció, - mély tisztelettel azt kérem bátorodom Nagyméltóságodtól, kegyeskedjék a Bem Szoborbizottság intéző bizottságát és - a Balás féle gyűjtőíven a "Magyar Országos Bem Bizottság" cím alatt álló: elnök, alelnökök, titkárok, a bizottsági tagokat - Nagyméltóságod által a szobor-akció ügyében kiküldendő biztos által ajánlott levélben összehívatni, - hogy a szobor-akció normális mederbe, szabályszerű elintézés útjára indulhasson, - ami csakis ilyen beavatkozással képzelhető el. -

E megkeresésemet arra az esetre ajánlom jóindulatába Excellenciádnak, ha a ministeriumban fekvő anyagból nem méltóztatnának eléggé bizonyítva látni azt, hogy a Magyar Országos Bem Bizottság nem foglalkozott a szobor ügyével a minek legeklatánsabb bizonyítéka azon "meghívó", melyet a Magyar Országos Bem Bizottság tagjai közül csak ketten-hárman kaptak ugyan meg, de a mely kifejezetten a "Bem-szobor-bizottság megalakítása" végett küldetett azét Balás Excellenciája által 1928 november 7-én.

Kérve Nagyméltóságod sürgős intézkedését fenti értelemben - vagy olyan formában, hogy a Magyar-Lengyel Egyesület - Balás Excellenciája hasonló kérelme előtt - benyújtott gyűjtési kérvényét kegyes lesz teljesíteni, minek kapcsán kijelentem, hogy utóbbi esetben csupán 3 hónapi időt kérnének gyűjtési határidőül, mert a szobor-akciót különböző okoknál fogva mielőbb befejezni célunk, másrészt kötelezettséget vállalunk, hogy semmilyen címen nem kisebbítjük a majd befolyó összegeket, azaz kötelezettséget

Vallomást, hogy személyesen az általam költségviselői tisztviselői és alelnöki tisztségemben bátorodom megtenni és hivatkozom arra, hogy ministeriumban velem együtt járt P. Ábrahám Desső őexcellenciája és Marik Pál méltósága, valamint Pekár Gyula dr. őexcellenciája, aki Stranyavszky államtitár ur óméltóságánál interveniált ez ügy kérésünk szerinti elintézése végett. 9
9
9
9
9
9
9
9
9
9

Tekintettel arra, hogy végeredményben a "két bizottság" em áll szemben egymással, s tagjai majdnem egy és ugyanazok, s hogy a Ben szo-
or akció közügy, s e percben rajtunk kívül álló okoknál fogva magánügyként ke-
szeltetik Balás őexcellenciája részéről nem a legválogatosabb fegyverek igény-
es vételével, mely tisztelettel melléklém egyik ülésünk jegyzőkönyvét azért is
hogy látnassa Nagyméltóságod azok véleményét akik a Balás féle bizottságban
egyancsak helyet foglalnak, s a melyek figyelembe vétele után kérelmem szives
elintézését - az ügy jól felfogott érdekében remélem.

Minister Urnak

legalázatosabb szolgálja

Budapest, 1929. január 28.

Nagyméltóságú

Scitovszky Béla dr

Bellügyminister urnak,

B u d a p e s t .